

Motion till riksdagen 2009/10:Ub5

av Lage Rahm m.fl. (mp)
med anledning av prop. 2009/10:65

Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter

Sammanfattning

Regeringen anser att det inte finns tillräckliga skäl för fortsatt avgiftsfrihet för utländska studenter och föreslår i propositionen att detta ändras.

Miljöpartiet menar att avgiftsbelagda studier skulle innebära att färre utländska studenter får möjlighet att studera i Sverige. Detta är osolidariskt och minskar den mångfald som berikar våra universitet och högskolor. Därför yrkar Miljöpartiet avslag på propositionen.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt avgiftsfrihet för alla studenter.
2. Riksdagen beslutar att avslå förslaget i proposition 2009/10:65 om studieavgifter för utländska studenter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska lagstiftas om avgiftsfrihet i allmän högre utbildning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stipendieplatser ska vara tillgängliga för alla utvecklingsländer.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Den högre utbildningen i Sverige är i dag avgiftsfri. Det har varit en av grundprinciperna för utbildningspolitiken. Det har funnits en bred enighet i svensk politik om att rätten till utbildning inte ska styras av den egna plånbo-kens tjocklek. Så verkar tyvärr inte längre vara fallet. Regeringen aviserar i propositionen att avgifter för högskoleutbildning ska införas i Sverige. En sådan förändring vore mycket olycklig. Miljöpartiet är mycket tydligt på punkten att studieavgifter inte ska införas.

I alla europeiska länder som infört avgifter för internationella studenter före 2006 har avgifter sedan införts för landets egna studenter. Regeringen skriver tydligt att det inte är deras intention, men det har redan påbörjats en lobbykampanj för att införa avgifter även för svenska studenter.

Det är Miljöpartiet de grönas vision att alla människor ska ha rätt till en god utbildning, oavsett var de är födda. Den visionen uppnår vi stegvis dels genom ett effektivt och välriktat bistånd, dels genom att erbjuda avgiftsfri utbildning till utländska medborgare som kommer till Sverige för att studera. Detta är inte bara god politik ur ett rättighetsperspektiv, utan bidrar också till att förbättra studiemiljön för alla studenter genom mångfald och internationalisering. När fler perspektiv kan lyftas fram under utbildningen så ökar det också kvaliteten på själva utbildningen och skapar nätverk över gränser, vilket främjar ekonomisk och social utveckling både i Sverige och globalt.

Om studieavgifter införs för utländska studenter finns det goda skäl att anta att antalet studenter kommer att minska väsentligt. När Danmark införde avgifter 2006 ledde det till en markant minskning av antalet så kallade tredje-landsstudenter; från 2005 till 2007 var minskningen 70 %¹.

Ett införande av studieavgifter kommer att ställa mycket stora krav på det system som ska hantera ansökningar, men även på systemet för stipendier. Många rektorer förde fram detta bekymmer med mycket krångliga och kostsamma administrativa system i Sveriges förenade studentkårers enkätundersökning 2007. Samtidigt kräver studieavgifterna ökad koordination mellan en rad utbildningspolitiska aktörer såsom VHS, HSV, SUHF och SI och även Migrationsverket. Det kräver samordning, vilket är resurskrävande. Dessa resurser bör satsas på utbildning, inte på byråkrati.

Den svenska högskolan skulle komma att få två kategorier av studenter, betalande och icke-betalande. Detta kan medföra juridiska komplikationer i fråga om rättsäkerhet och möjlighet att ställa krav på utbildningens kvalitet. Konsekvenserna av detta är ännu alltför dåligt utredda.

Miljöpartiet de gröna är inte negativa till låga ansökningsavgifter för studerande från tredje land, men denna fråga bör utredas. Ansökningarna innebär en stor administrativ börda för VHS, vilket kan motivera en låg avgift.

I en värld där klimatpåverkan utgör det stora hotet mot många av de fattigare länderna anser Miljöpartiet att stipendierna särskilt bör ges för utbildning inom miljöteknik med inriktning på rena energislag och klimatanpassning.

¹ DEN (avgifts)FRIA HÖGSKOLAN, av SFS. Se <http://sfs.se/sv/node/1206>.

Fel! Okänt namn på

Det skulle innebära en verklig hjälp till självhjälp, vilket biståndet är tänkt att vara, i stället för att enbart gynna svenska och europeiska företags exportmöjligheter till utvecklingsländer, ofta med egen personal.

Vi i Miljöpartiet är positiva till att regeringen i statsbudgeten för 2010 anslår en summa för stipendier till studenter från utvecklingsländer så att de kan komma och studera i Sverige och EU. Dock så är dessa anslag hittills underfinansierade, vilket går stick i stäv med att regeringen samtidigt argumenterar i positiva ordalag om vikten av den mångfald och internationalisering som utländska studenter bidrar med.

Till skillnad från regeringen vill vi också att studieplatserna ska vara tillgängliga för alla utvecklingsländer, inte bara de som regeringen väljer ut. Vi vill också rikta studieplatserna framför allt till de nordligare lärosätena i landet, som Umeå universitet, Luleå tekniska universitet och Mittuniversitetet, där möjligheterna att få en bostad är goda.

Stockholm den 8 mars 2010

Lage Rahm (mp)

Mats Pertoft (mp)

Peter Rådberg (mp)